

putin obinuite scrisului sau, ale farsei. Transferul pomenit, deși spectaculos, nu are darul să ne facă să credem că e o renunțare la vechile iubiri din dorința de a deveni mai accesibil și deci mai des reprezentat, ci e mai degrabă un act de suplețe, câtă vreme, deși minuieste unelele farsei, Dumitru Solomon o face cu aceeași subtilitate, pondere și subțirime de spirit.

Fata morgana are un punct de plecare excelent: președintele unei comisii de bacalaureat, știind din experiențe anterioare la câte încercări „extrapedagogice” va fi supus, dispăre și anunță organele de anchetă de dispariția sa. În camera de hotel pe care-o deține se vor afla, așadar, un locotenent de miliție și o tinără femeie-procuror. Iar cei dornici să obțină rîvnitul bacalaureat altfel decît prin prezența lor competentă și competitivă în fața comisiei, vor da nas în nas cu organele de anchetă. Se înțelege că mita, șantajul, încercarea de corupție sînt astfel demascate, că fauna, minoră dealful, a celor dornici de parvenire, va fi vestejită, luată în aspră deridere și evident, sancționată.

Spectacolul teatrului bîrlădean izbutit în ansamblul lui, anunță o stagiune bîrlădeană mai optimistă în perspectivele ei. Cristian Nacu a înțeles exact care sînt coordonatele farsei, plasînd spectacolul în limitele acesteia, deși înțeleg cît de greu i-a venit să încerce omogenizarea unei trupe care — am mai spus-o și cu alt prilej — cunoaște actori de valori flagrant inegale. Sigur, e greu, e chiar imposibil, să obții de la actori amatori, fie și înzestrați, rezultate echivalente cu reușitele unor profesioniști ca Ștefan Tivodaru sau Decebal Curta, însă e cu atît mai meritorie strădania regizorului, cu cît în cazul de față diferențele nu apar atît de flagrante. Adaug la remarca de mai sus și grija regiei pentru ca umorul să nu degradeze în haz gros, potrivnic piesei, preocuparea pentru ținuta decentă a spectacolului.

Desigur, partitura cea mai generoasă e cea a locotenentului de miliție — Fifi îl cheamă, ca pe „înaripatul” — dar nu pentru asta e izbutită interpretarea lui Decebal Curta, sau nu numai pentru asta, ci și pentru că tinărul actor, pe care-l revăd acum și mai stăpîn pe sine, și mai degajat, cu tot atît farmec și tot atît simț al măsurii, așadar și pentru că tinărul actor a știut să ia de la început farsa dispariției drept ceea ce este, arătîndu-se mai puțin obsedat de ideea unei posibile crime și mai preocupat de rostul lui în camera de hotel în care avea să surprindă atîtea delict de etică și morală cetățenească. Mai puțin mobilă, mult mai puțin strălucitoare decît partenerul ei direct este Dana Tomiță, vădit stînjinită de substanța hazlie a personajului ei — femeia procuror — și în ciuda unui incontestabil farmec personal, stingace și străină de ideea de ritm, provocînd, involuntar desigur, dar nu mai puțin păgubitor prin aceasta, hiatusuri în desfășu-

rarea trepidantă a farsei. O bună compoziție cu mijloace caricaturale, dar bine dozate și de efect, realizează Valy Mihalache în Lucretia Borgia, incorigibilă „stea fără nume” și bune prezențe au Dudaș Olăian, Lăgia Dumitrescu și Mihai Stoicescu, precum și Ștefan Tivodaru în roluri mai puțin generoase, definite de pentru cu o trăsătură sigură, fie și unică. Mai puțin reușite mi s-au părut a fi personajele interpretate de Gheorghe Gheorghiu și Marius Petrache, în timp ce Dan Moldovan e foarte inegal în dublul rol Castor și Polux. Al. Olăian a realizat un decor ingenios, plin de fantezie, foarte apt să ofere neașteptate și extrem de mobile plasări de deplasări pentru personajele farsei.

Teatrul de Stat
„Valea Jiului” din Petroșani

OMUL PĂMÎNTULUI

de Vasile Zdrenghea

S-a inaugurat la Petroșani o stagiune care se vrea mai ambițioasă ca oricînd, integrîndu-se unui plan amplu de reconsiderare a activității cultural-educative pe Valea Jiului și tinzînd să afirme mai hotărît rolul teatrului în ansamblul de manifestări artistice destinate unui public a cărui pondere o dețin, incontestabil, mineri. S-a inaugurat stagiunea cu o lucrare inedită, surprinzătoare

în ineditul ei, cu un poem dramatic în versuri, evocator al figurii de istorie și legendă a lui Ștefan Vodă și, mai cu seamă, evocator al neclintitei țării, vitejii, cu care Ștefan și moldovenii au înfruntat și biruit, ca de atâtea ori până atunci, ca de atâtea ori de atunci înainte, năvălitorii de orice neam. „Oameni ai pământului” ne spune piesa, Ștefan și ai lui au luptat să-și apere pământul care i-a născut și-i hrănește și dragostea nesfârșită pentru acest pământ este măsura vitejiei lor. Istoria dramaturgiei istorice naționale cunoaște nenumărate încercări de evocare a personalității lui Ștefan și epocii sale, multe din ele păstrind în perspectiva necrutătoare a timpului un interes pur documentar, în vreme ce punctul de referință ferm rămâne doar *Apus de soare*. În anii din urmă, ca un firesc reflex al afirmării conștiinței de sine a poporului nostru, drama istorică națională preocupă intens pe dramaturgi și din nou Ștefan, și din nou Moldova timpului său, apar într-o lucrare dramatică de puternică rezonanță patriotică, de adâncă meditație privind destinul poporului român, de strălucită calitate literară care o detașează de alte lucrări, făcând-o să fie, ea, *Săptămîna patimilor* punctul de referință în dramaturgia contemporană. În consensul acestui edificiu *Omul pământului* e o piatră de temelie, dar o piatră de temelie zdravăn susținătoare, pentru că are valori de netăgăduit. Poemul dramatic evocă un episod din existența zbuciumată a Moldovei lui Ștefan, anume, acela al năvălirii nimicitoare a tătarilor, pe care domnul țării, înconjurat de o oaste care se confundă cu însuși poporul, îi izgonește nu fără considerabile sacrificii. Dar nu momentul încheșării în luptă interesează pe autor, nu înfruntarea singeroasă a celor două tabere îl preocupă, deși, inevitabil, se parcurge și acest moment, ci înfățișarea legăturii strînse dintre domn și popor, explicarea, dincolo de fapte, a vitejiei, a eroismului dus până la sacrificiu, a neclintitei dorințe de a apăra pământul țării de jefuitori. Ștefan însuși apare în poemul lui Vasile Zdrengea mai puțin în acțiune, mai puțin în virtejul faptelor și mai mult în pregătirea marilor fapte, căutându-și țaria în legătura nemijlocită cu oamenii pământului.

Lucrarea, îndelung elaborată, după cum mărturisește autorul, rod unic al unei vieți întregi, emoționează prin înalta simțire patriotică de care e străbătută, prin legătura directă de rudenie cu legenda populară și este scrisă într-o limbă de frumoasă coloratură arhaică, în versuri care dovedesc nu numai talent și îndeminare, ci și o bună cunoaștere a folclorului. Era firesc interesul Teatrului din Petroșani pentru acest poem dramatic în versuri, cu atât mai firesc și mai întemeiat cu cât autorul e de prin partea locului. La rezolvarea spectacolului a fost solicitat să contribuie, alături de colectivul de interpreți ai teatrului, un grup de creație (zie „grup de creație” pentru că de câteva stagii încoace îl regăsim, în aceeași sudată

și fructuoasă alcătuire): regia Ion Olteanu, decoruri Teodora Dinulescu, costume Maria Bortnovschi. Regizorul (care în desele lui peregrinări prin teatre își asumă cu plăcere și vocația rolul de pedagog și e cu atât mai de folos acolo unde structura diferențiată a trupelor impune acest lucru), a avut de înfruntat destule dificultăți, lucru firesc într-o piesă de factura acesteia, până la alcătuirea unei distribuții foarte numeroase, mai numeroase chiar decât trupa teatrului. A izbutit, după părerea mea să asigure spectacolului un puls accelerat, susținut, reliefînd cu meticulozitate ideile și stările sufletești ale eroilor. Pentru cîteva din problemele punerii în scenă mai riscant propuse de autor a găsit soluții abile și uneori spectaculoase, suplinind lipsa de îndeminare a unor interpreți cu efecte de scenă pe care prin îndelungata experiență regizorală le stăpînește sigur. A fost, fără îndoială, ajutat de decorul Teodorei Dinulescu, măreț în simplitatea lui, sobru, bine gândit în spațiu. Desenul costumelor Mariei Bortnovschi, sigur și sugestiv, mi se pare a fi fost afectat de calitatea materialelor utilizate. Dintre numeroșii interpreți, am reținut în primul rînd pe Valer Donca, grav, emoționant în rolul bătrînului Pamfilie, pe Dumitru Drăcea în Eremia, pe Aurora Novăcescu în Păuna, după cum agreabile prezențe au fost Mihai Clita în rolul hanului Emin și Alexandru Dan în Leu. Emoționante aparițiile lui Nicolae Gheorghe în rolul Rapsozului orb. Coplesit nu atât de greutatea rolului cît de importanța personajului său, prea lent, prea cu ostentație meditativ mi-a apărut Florin Plaur, interpretul lui Ștefan Vodă.

Virgil Munteanu

Cibinium '72

CASTELUL DIN CARPAȚI

de Anda Boldur

Anda Boldur, al cărui nume e atât de legat de opera lui Cehov (pentru... oameni mari), a cărei excelentă tălmăcitoare este, a fost în egală măsură apropiat de cea a lui Jules Verne (pentru... oamenii mici — ca înălțime, mai exact copii). O prelucrare după *5 săptămîni în balon* a ținut o bună bucată de vreme, cu succes afișul teatrelor de pă-